

KINNITATUD
Keskkonnaameti
19.12.2023
korraldusega nr 1-3/23/679

Pammana loodusala kaitsekorralduskava

Keskkonnaamet 2023

Sisukord

1. Ala iseloomustus	4
1.1 Uuritus ja seire	7
2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid	9
3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused	19
3.1. Koosluste hooldus- ja taastamistööd	21
3.2. Hoiuala püritähiste paigaldamine	21
Kasutatud andmeallikad	22

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

KKK – kaitsekorralduskava

LKS - looduskaitseseadus

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

LiD – linnudirektiiv (sätestab liikmesriikide õigused ja kohustused loodusliku linnustiku kaitseks ja kasutamiseks)

LiA – linnuala (linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks asutatud ala)

HA – hoiuala

PLK – poollooduslik kooslus

MO – maaomanik

KeA – Keskkonnaamet

KAUR – Keskkonnaagentuur

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Seisundi parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmise jms)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaikade taastamisega (näiteks PLKd)

Kujunemise potentsiaal – SKV-s potentsiaal tulevikus elupaikade kujunemiseks potentsiaalsete elupaikade arvelt.

1. Ala iseloomustus

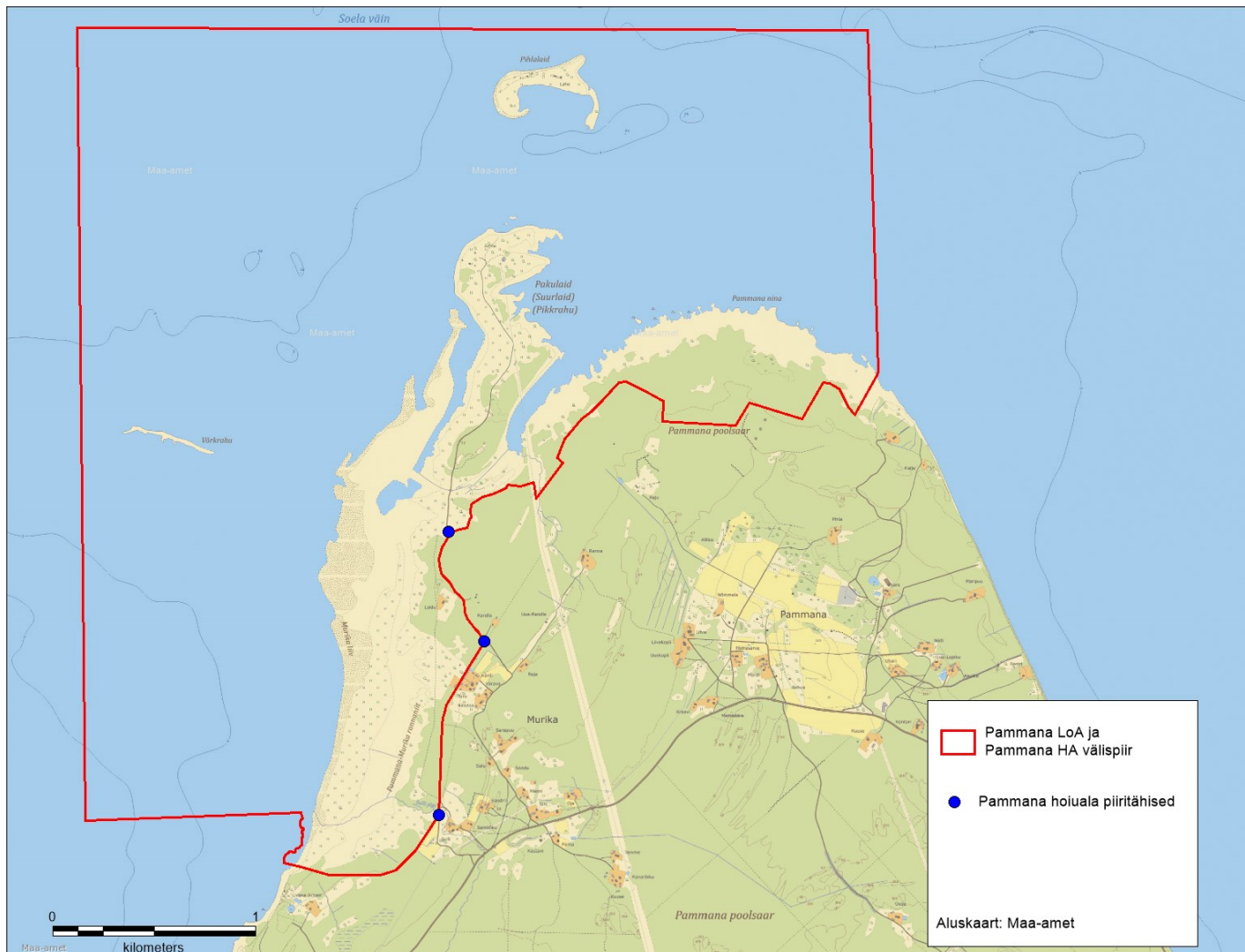
Kaitstava ala nimi	Pammana hoiuala
Loodusala nimi	Pammana loodusala (EE0040452) (joonis 1)
Linnuala nimi	Väinamere linnuala (EE0040001)
Pindala	1129,5 ha, sellest maismaa 247,6 ha
Asukoht ja piirid	https://register.keskkonnaportaal.ee/register/internationally-important-area/8953420 , https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/looduskaitse
Kaitsekord	Vabariigi valitsuse 27. juuli 2006. a määrus nr 176 „Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas” https://www.riigiteataja.ee/akt/12837550?leiaKehtiv ja Looduskaitseadus § 14, § 32 ja 33 https://www.riigiteataja.ee/akt/129062022007?leiaKehtiv
Koostaja nimi	Elle Puurmann
Koostamise aasta	2023
Kaitsekorralduskava koostamise kord	„Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine” https://www.riigiteataja.ee/akt/104112022001

Loodusala hõlmab Pammana poolsaare loodeosa koos ümbritseva mereala ja väikesaartega. Valdava osa loodusala maismaaosast katavad heas seisus hooldatavad poollooduslikud kooslused. KKK-ga kavandatakse nende jätkuv regulaarne hooldus ja uute niidualade taastamine ja hooldusse võtmine.

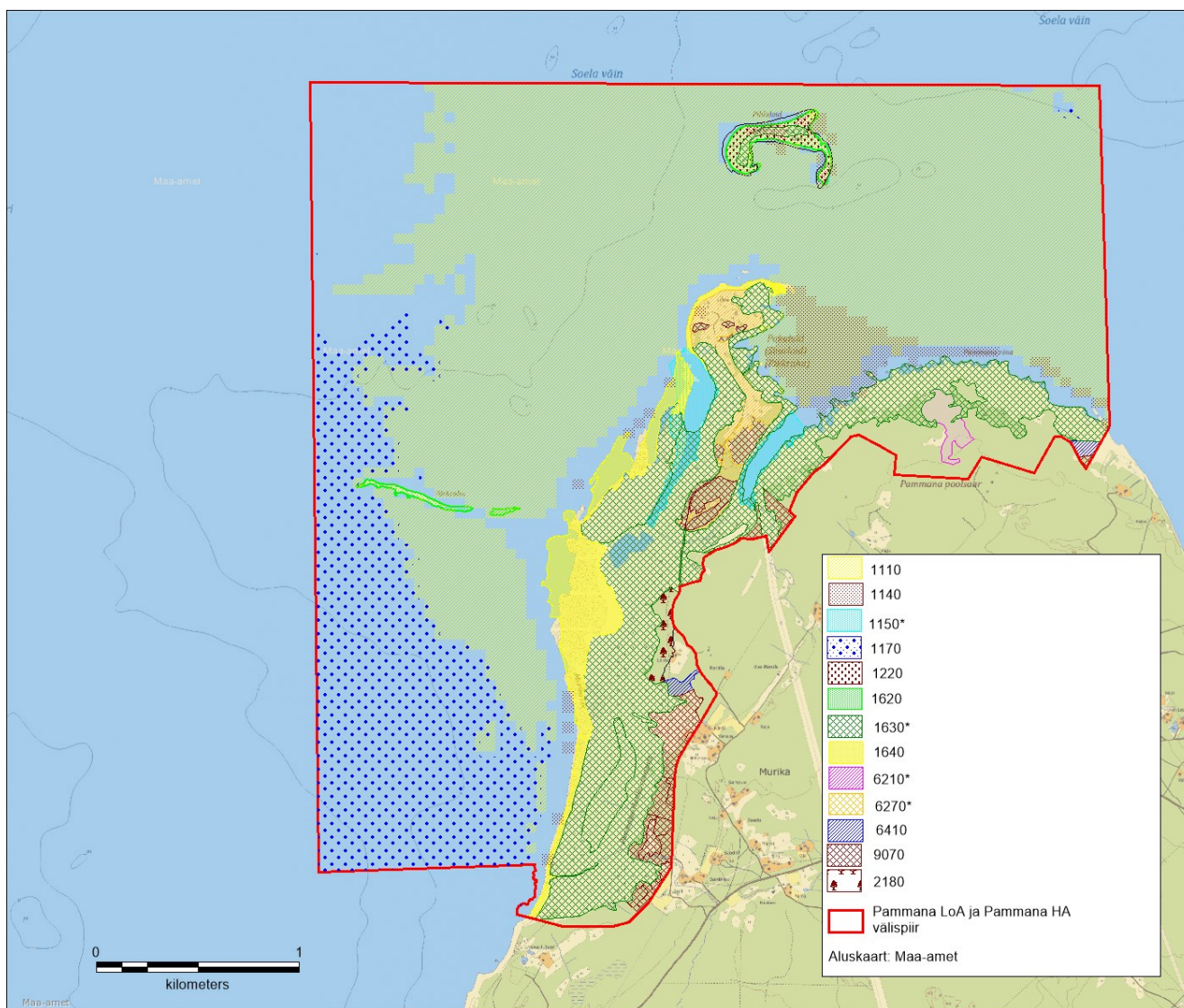
Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Pammana loodusala KKK on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel kaitseväärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

Linnuala eesmärgid on käsitletud Väinamere hoiuala kaitsekorralduskavas.

Joonis 1. Pammana loodusala paiknemine Saare maakonnas ja piiritähiste asukahaskeem (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus seisuga oktoober 2023*).

Joonis 2. Pammana loodusosal inventeeritud elupaigatüüpide paiknemine (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus seisuga oktoober 2023).

1.1 Uuritus ja seire

Inventuurid ja uuringud

Esmased andmed alal elupaigatüüpide leviku kohta pärinevad natura alade ettevalmistusprotsessi ajast 2002 ja 2012. aastast. Inventuuridel täpsustati elupaikade piire ning varasemat määrangut.

Mereelupaikade andmed on Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi 2005–2008 LIFE projekti raames tehtud inventuuri tulemus.

Rannikukooslused on inventeeritud EMP poolt rahastatava projekti „Ranniku (maismaaliste) elupaikade (Loodusdirektiivi I lisa: 1210, 1220, 1230, 1310, 1620, 1640, 2110, 2120, 2130, 2140, 2190 ja 2320) soodsa seisundi kriteeriumite ja seiremetoodika väljatöötamine” (Tallinna Ülikool, ekspert Reimo Ravis) projekti käigus 2015.-2016. aastal.

Poollooduslike kooslusi on inventeerinud PKÜ ekspert Meeli Mesipuu 2009., 2014. ja Urmo Saar 2016. 2020. aastal uuendati eelkõige hooldatavate alade seisundiandmeid. Andmeid on täpsustatud poolloodulike koosluste hooldamise kooskõlastamise ja kontrolli tööde käigus.

Rannikulõugaste (1150*) osas ei ole piire ja väärushinnanguid, võrreldes esialgsete andmetega, täpsustatud

Inventuuri andmetel leiduvad alal järgmised rahvusvahelise tähtsusega elupaigatüübid: liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150*), püsitaimestuga kivirannad (1220), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ja laiud (1620), püsitaimestuga liivarannad (1640), rannaniidud (1630*), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), sinihelmikakooslused (6410), puiskarjamaad (9070), metsastunud luited (2180) (joonis 2). Soolakulised muda- ja liivarannad (1310) on inventeeritud kaasnevana. Inventuuri andmetel ei leidu looduslal varasemalt määratud elupaigatüüpi hallid luited (2130*), kuid see võib looduslike protsesside tulemusel kujuneda kaasnevana.

Tabelis 1 toodud kaitseväärtuste seisundid on määratud siin loetletud inventuuride andmete põhjal.

Alal läbi viidud inventuurid tuginevad inventeerimise juhenditele, mis on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumi kodulehel (välja toodud ka kasutatud andmeallikate all).

Lausalisi liigiinventuure alal läbi viidud ei ole.

Kaitsealustest liikidest on alal registreeritud:

- II kaitsekategooria taimeliik oja-haneputk (*Berula erecta*; 2002) ja III kaitsekategooria taimeliik harilik porss (*Myrica gale*);
- II kaitsekategooria linnuliik väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*) ja III kaitsekategooria liigid randtiir (*Sterna paradisaea*), suitsupääsuke (*Hirundo rustica*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), ristpart (*Tadorna tadorna*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), hänilane (*Motacilla flava*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*);

- rannikumeres II kaitsekategooria liik viiherhüljes (*Phoca hispida*) ja III kaitsekategooria liik hink (*Cobitis taenia*);
- III kaitsekategooria liik vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*).

Riiklik seire.

Elustiku seire:

- Veelindude arvukus pesitsusperioodil. Haudelindude kooslused (väikesed meresaared);
- Kesktalvine veelinnuloendus. Talvituvate veelindude arvukus;
- Ohustatud taimekoosluste (Natura elupaigad) seire (rannaniidud 1630*).

Inventuuride ja uuringute vajadus

Elupaigatüübid:

- vee-elupaigad rannikulõukad (1150*), andmed vananenud, piir ja hinnang vajab täpsustamist;
- metsastunud luited (2180), andmed vananenud ning elupaigatüübi määramise kriteeriumid muutunud;
- poollooduslikud kooslused, piir ja hinnangud vajavad täpsustamist (1630* Pihlalaiul, 6210*, 6410).

Liikide info on vajalik indikaatorina elupaigatüüpide seisundi hindamiseks. Eraldi taime- ja loomaliikide inventuure ei kavandata, sest liigid ei ole nimetatud loodusala kaitse-eesmärgiks.

Vajalik on täpsustada linnustiku andmeid ala kohta; puuduvad andmed HA kaitse-eesmärgiks oleva naaskelnoka kohta ja SDF-s nimetatud ning LiA eesmärgiks oleva niidurüdi kohta.

2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid

Loodusala looduskaitse väärtused on Euroopa Liidu Loodusdirektiivi I lisse kantud kooslused. Valdav osa loodusalast on kaetud erinevate mereelupaikadega ja maismaaosa poollooduslike kooslustega. Tabelis 1 võetakse kokku Pammaa loodusala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused. Koosluste, liikide, kasvukohtade või elupaikade soodsa seisundi saavutamise või hoidmise tarvis seatavad (hooldamise ja taastamise) meetmed on seatud vastavalt elupaigatüüpidele koostatud hoolduskavadele ja liikide kaitse tegevuskavadele, kui ei ole tabelis märgitud teisiti. Kavade on leitavad Keskkonnaameti kodulehel ja viited on lisatud kasutatud andmeallikate nimekirja.

Tabel 1. Pammana loodusala kaitseväärtuste koondtabel (kooslused).

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Mere- ja rannikuelupaigad							
Liivamadalad (1110) KE – ei, LoD – I, LoA – ei	• 558 ha ⁶	• Elupaigatüübi säilitamine 558 ha	• Ei ole kaitse eesmärgiks	• Lisada HA ja LoA kaitse eesmärgiks	• Elupaiku on säilinud 558 ha	• Modelleeritud elupaikade andmed	• 0,48/1,41
Liivased ja mudased pagurannad (1140) KE – ei, LoD – I, LoA – ei	• 36,9 ⁷	• Elupaigatüübi säilitamine 36,9 ha • Andmete täpsustamine	• Ei ole kaitse eesmärgiks	• Lisada HA ja LoA kaitse eesmärgiks • Maismaapoolse piiri korrigeerimine	• Heas seisus elupaiku on säilinud 36,9 ha; • Andmed on täpsustatud	• Pindala muutumist looduslike protsesside tulemusena ei loeta, et eesmärk ei ole täidetud	• 0,1/0,5

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitseseaduse alusel;
KE (jah/ei) – on või ei ole kaitstava ala kaitse-eesmärk;
LoD – loodusdirektiivi lisa number;
LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk;
LiA (jah/ei) – on või ei ole linnuala kaitse-eesmärk;
LiD – linnudirektiivi lisa number.

² Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne.

³ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050.

⁴ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant.

⁵ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

⁶ Eesti Mereinstituudi andmed detsember 2023 (hd_1100_sandbanks).

⁷ Eesti Mereinstituudi andmed detsember 2023 (hd_1140_mud_sand_flats).

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Rannikulõukad (1150*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 17,2 ha / A ⁸	• Andmete täpsustamine	• Puudulikud andmed	• Inventuur	• Andmed on täpsustatud 17 ha	<ul style="list-style-type: none"> • SDF 17 ha; • põhikaardi alusel vabaveeala 1,9 ha, 2020. a inventuuril 1630*; • pindala vähenenud looduslike protsesside tulemusena, kujunenud 1630* • eesmärk seatakse ajakohaste andmete alusel 	• 0,57-0,28/0,37
Karid (1170) KE – ei, LoD – I, LoA – ei	• 175,8 ha ⁹	• Elupaigatüübi säilimine 175,8 ha	• Ei ole kaitse eesmärgiks	• Lisada HA ja LoA kaitse eesmärgiks	• Heas seisus elupaiku on säilinud 175,8 ha		• 0,1/2,79

⁸ natura_elupaik kaardikiht (EELIS 19.10.2023).

⁹ Eesti Mereinstituudi andmed dets 2023 (hd_1110_reefs).

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Püsitaimestuga kivirannad (1220) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	• 4,9 ha / B	• Elupaigatüübi säilitamine 4,9 ha		<ul style="list-style-type: none"> Looduslike arengule jätmise 4,9 ha; Lisada HA kaitse-eesmärgiks 	• Heas seisus elupaiku on säilinud 4,9 ha	<ul style="list-style-type: none"> SDF 0,2 ha; Kaasnevaks on 1210; Elupaiga pindala ja seisund ei tohi inimtegevuse tulemusena halveneda; Pihlalaie rannik Natura elupaik kiht vajab korrigeerimist 	• 1,23/1,18
Soolakulised muda- ja liivarannad (1310) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 0 ha	• Säilitada kaasneva või üleminekukooslusena				<ul style="list-style-type: none"> SDF 42 ha; Varasem määrang (annab osakaaluks 50%) on ekslik; 2018. a inventuuril määratud 1640, väikses osas 1630*; Ei eemalda kaitse-eesmärkidest, sest rannikulelupaigad vahelduvad ja võib olla kaasnevaks; 	• 0

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
						<ul style="list-style-type: none"> Natura_elupaik kiht vajab korrigeerimist 	
Väikesaared ja laiud (1620) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> 8,2 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Elupaigatüübi säilitamine 8,2 ha 			<ul style="list-style-type: none"> Heas seisus elupaiku on säilinud 8,2 ha 	<ul style="list-style-type: none"> SDF 10 ha; Pindala muutumine tingitud looduslikest protsessidest; Pihlalaid 6,6 ha, Võrkrahu 1,3 ha; Kattuvus on elupaikadega 1210, 1640 	<ul style="list-style-type: none"> 0,48/0,65
Püsitaimestuga liivarannad (1640) KE – ei, LoD – I, LoA – ei	<ul style="list-style-type: none"> 6,1 ha / C 55,1 ha / D 	<ul style="list-style-type: none"> Elupaigatüübi säilitamine 61,2 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Rekreatsioon 	<ul style="list-style-type: none"> Külastuskorralduse stabiilsena hoidmine; Lisada HA ja LoA kaitse-eesmärgiks 	<ul style="list-style-type: none"> Elupaiku on säilinud 61,2 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Varasem määrang 1310 on teaduslik viga; Kaasnevaks on 2110, 2120, 2130; Madal esinduslikkus tuleneb looduslikest tingimustest (sette tüüp, rannikuprotsessid) 	<ul style="list-style-type: none"> 15,3/16,20

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Hallid luited (2130*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> 0 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Säilitada kaasneva või üleminekukooslusena 				<ul style="list-style-type: none"> SDF 4,4 ha Määratlemise viga; hilisemal inventuuril määratud 1640, osaliselt 6270, 1630; Jääb eesmärgiks, sest võib olla kaasnev. 	<ul style="list-style-type: none"> 0
Poollooduslikud kooslused							
Rannaniidud (1630*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> 11,7 ha / A 131,4 / B 8,5 ha (Pihlaid) 	<ul style="list-style-type: none"> Elupaigatüübi seisundi säilitamine 142,9 ha Andmete täpsustamine 8,5 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Võsastumine 	<ul style="list-style-type: none"> Hooldamine 91,4 ha ja uute alade hooldusse võtmine 51,5 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Heas seisus elupaiku on säilinud 142,9 ha, sh 51,5 ha on taas hooldusse võetud 	<ul style="list-style-type: none"> SDF 81 ha; Kaasnevaks on 1310, 2120, 6270 ja 6410; Elupaikade kiht vajab põhikaardi alusel korrigeerimist (tee välja); 1630* on kaasnevaks 1620*-le (Pihlaid); 2022. a hooldustoetusega hõlmatud 91,4 ha, hooldatakse ka lisaks niidulasid veepiiril 	<ul style="list-style-type: none"> 1,01/1,22

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 4,0 ha / C	<ul style="list-style-type: none"> • Elupaigatüübi seisundi parendamine 4,0 ha; • Andmete täpsustamine 4,0 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Kinnikasvamine • Vananenud andmed 	<ul style="list-style-type: none"> • Taastamine ja seejärel hooldus 4 ha; • Inventuur 4 ha 	• Heas seisus elupaiku on säilinud 4 ha, sh 4 ha taastatud ja andmed täpsustatud	• SDF 4 ha	• 0,13-0,08/0,13
Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 12,7 ha / A ¹⁰	• Elupaigatüübi seisundi säilitamine 12,7 ha	• Kinnikasvamine hoolduse lakkamisel	• Hooldamine	• Heas seisus elupaiku on säilinud 12,7 ha, sh 3,7 ha on taas hooldusesse võetud	<ul style="list-style-type: none"> • SDF 6,2 ha; • Kaasnevaks on 5130; • Varasematel inventuuridel oli 0-elupaik; • Kaasnevaks 9070-le; • 2022 hoolduses 8,9 ha kompleksis 1630* ja 9070-ga; • Osaliselt võivad taaskasutusse võetavad niidud vajada taastamist 	• 0,42-0,25/0,47

¹⁰ KR_plk kaardikiht (EELIS 23.10.23)

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Sinihelmikakooslused (6410) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> • 2,0 ha / C 	<ul style="list-style-type: none"> • Elupaigatüübi seisundi parendamine 2,0 ha; • Andmete täpsustamine 2,0 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Võsastumine; • Puudulikud andmed 	<ul style="list-style-type: none"> • Hooldamine 0,5 ha; • Taastamine ja seejärel hooldamine 0,4 ha; • Inventuur 2 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Heas seisus elupaiku on säilinud 2,0 ha, sh taastatud 0,4 ha ja andmed on täpsustatud 2,0 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • SDF 2 ha; • praegu hoolduses 0,5 ha, 0,2 ha ei oma hooldamise perspektiivi, sest metsas puudub juurdepääs 	<ul style="list-style-type: none"> • 0,2-0,1/0,23
Puiskarjamaad (9070) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> • 0,2 ha / A • 10,9 ha / B • 10,6 ha / C • 0,6 ha / D¹¹ 	<ul style="list-style-type: none"> • Elupaigatüübi seisundi säilitamine 11,1 ha; • Elupaigatüübi seisundi parendamine 11,2 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Võsastumine 	<ul style="list-style-type: none"> • Hooldamine 12,5 ha; • Hooldamise alustamine 2,7 ha; • Taastamine ja seejärel hooldamine 7,1 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Heas seisus elupaiku on säilinud 21,7 ha, sh 7,1 ha taastatud 	<ul style="list-style-type: none"> • SDF 11,8 ha; • Kaasnevaks on 6270*; • Heas seisus hoolduses 8,4 ha (kohe saab hooldusse võtta 2,7 ha), parendamist vajavatest hoolduses 4,1 ha (taastada 7,1 ha) 	<ul style="list-style-type: none"> • 0,72/1,02
Metsaelupaigatüübid							

¹¹ KR_plk (EELIS 23.10.2023)

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Metsastunud luided (2180) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> 3,6 ha / C 	<ul style="list-style-type: none"> Elupaigatüübi seisundi parendamine 3,6 ha Andmete täpsustamine 3,6 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Vananenud andmed 	<ul style="list-style-type: none"> Inventuur 3,6 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Heas seisus elupaiku on säilinud 3,6 ha, sh seisund paranenud ja andmed täpsustatud 3,6 ha 	<ul style="list-style-type: none"> SDF 16 ha; Pindala vähenemine on seotud valemääranguga ; tegemist noore kujuneva kohati harvendatud männikuga, inventeeritud 2020. a 9070. 	<ul style="list-style-type: none"> 0,07-0,05/0,07

Tabel 2. Pammana loodusala kaitseväärtuste koondtabel (liigid).

Kaitseväärtus	Seisund	Kaitse eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused
Natura eesmärgid						
Naaskelnokk <i>(Recurvirostra avosetta)</i> LKS – II, KE – jah, LiD – I, LiA - jah	<ul style="list-style-type: none"> EELIS-es puuduvad andmed leviku kohta 	<ul style="list-style-type: none"> Sobilike elupaikade rannaniitude säilimine 	<ul style="list-style-type: none"> Puuduvad ajakohased andmed leviku kohta; Rannaniitude kinnikasvamine 	<ul style="list-style-type: none"> Rannaniitude hooldamine Levikuandmete täpsustamine 	<ul style="list-style-type: none"> Sobilike elupaikade rannaniitude säilimine 	<ul style="list-style-type: none"> EPN ohualdis (EELIS 19.10.2023); elupaik kattub rannikuelupaikadega

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 3. Vajalikud tegevused aastaks 2033.

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Kahlaajate inventuur	1	Inventuur	KeA	I	2027
2	Elupaiga tüüpide andmete täpsustamine (1150*; 1630*, 6210*, 6410, 2180*)	18,3 ha	Inventuur	KeA	I	2030 ¹²
Hooldus, taastamine ja ohjamine						
3	Püsitaimeestuga liivarandade (1640) seisundi parendamine	61,2 ha	Koosluse seisundi parendamine läbi loodusliku arengu	KeA	I	2050
4	Rannaniitude (1630*) hooldamine	3,0 ha	Koosluse hooldustöö	RMK	I	Igal aastal
5	Rannaniitude (1630*) hooldamine	139,9 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
6	Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*) hooldamine	4 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
7	Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*) taastamine	4 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2027
8	Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) hooldamine	9 ha +3,7 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	Igal aastal
9		0,5 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal

¹² Elupaiga tüüpide andmed peavad olema täpsustunud aastaks 2030

	Sinihelmikakoosluste (6410) hooldamine	0,4 ha				
10	Sinihelmikakoosluste (6410) taastamine	0,4 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2027
11	Puiskarjamaade (9070*) hooldamine	12,5 ha+2,7 ha + 7,1 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
12	Puiskarjamaade (9070) taastamine	7,1 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2027
13	Metsastunud luidete (2180) seisundi parendamine	3,6 ha	Koosluse seisundi parendamine läbi loodusliku arengu	KeA	I	2050 ¹³
Taristu, tehnika ja loomad						
14	Hoiuala tähistamine	3 keskmist tähist	Kaitsealuste objektide tähistamine, tähiste hooldamine	RMK	III	2026
15	Tähiste hooldamine	3 keskmist tähist	Kaitsealuste objektide tähistamine, tähiste hooldamine	RMK	III	Igal aastal (pärast rajamist)
Kavad, eeskirjad						
16	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
17	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
18	Kaitsekorra ja kaitse-eesmärkide muutmine		Kaitsekorra muutmine	KeA/KliM	I	2025

Käsitletud on kõige olulisemaid tegevusi ala kaitse eesmärkide saavutamiseks. Edaspidi täiendatakse kava külastuskorralduslike tegevustega.

¹³ Oodata v tulemus sea takse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinna takse iga 10 aasta tagant

3.1. Koosluste hooldus- ja taastamistööd

Pammana hoiualal on hoolduses (makstakse hooldustoetust) olevaid poollooduslikke kooslusi 113,3 ha. Kavandatud on majandamisest välja jäävate koosluste taastamine 11,5 ha. Kokku on kavandatud 182,6 ha poollooduslike koosluste säilitamine ja hooldus.

3.2. Hoiuala piiritähiste paigaldamine

Pammana hoiualale on vajalik paigaldada 3 keskmise suurusega tähist tekstiga „Pammana hoiuala“ (joonis 1). Tähiste hooldus - lõhutud/rikud piiritähiste asendamine toimub jooksvalt vastavalt vajadusele.

Tegevus kuulub II prioriteeti ja seda korraldab RMK.

Kasutatud andmeallikad

Helm, A., Kalamees, R., Kukk, T., Mesipuu, M., & Roosalu, E. (2010). *Juhend loodusdirektiivi I lisa pool-looduslike elupaigatüüpide seisundi hindamiseks*. Tartu: Pärändkoosluste Kaitse Ühing.

Keskkonnaamet. (2021). *Pärändniitude tegevuskava*.

Lotman, S., & Rannap, R. (2020). *Rannaniitude hoolduskava*. Penijõe: Pärändkoosluste Kaitse Ühing.

Mesipuu, M. (2020). *Aru- ja soostunud niitude hoolduskava*. Tartu: Pärändkoosluste Kaitse Ühing.

Paal, J. (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat*. Tallinn: Auratrükk.

Palo, A. (2018). *Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend*. Tartu.

Roosalu, E. (2019). *Puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskava*. Tartu.